

Wpływ czytania na rozwój dzieci i młodzieży

Wszyscy chcemy, aby nasze dzieci wyrosły na mądrych, dobrych i szczęśliwych ludzi. Jest na to sposób – czytamy dzieciom!

Każdy rodzic chce przekazać swojemu dziecku to, co najlepsze. Chce, aby dobrze się rozwijało, nie miało problemów w przedszkolu, szkole, a na swojej drodze spotykało samych życzliwych ludzi. Aby tak się stało wcale nie trzeba stosować nowoczesnych metod lansowanych w wielu podręcznikach dla rodziców – można skorzystać z najprostszego sposobu wpływającego na osobowość dziecka – należy zachęcić dziecko do czytania książek. Wielu dorosłych ludzi choć umie czytać, nie czyta. Dlaczego? Ponieważ nawyk i potrzeba czytania muszą powstać w dzieciństwie. Czytanie książek jest zatem jedną z pierwszych inwestycji w rozwój dzieci. To między innymi w książce nasze dziecko znajdzie wskazówki, w jaki sposób zbudować swój własny system wartości.

Każde dziecko bez względu na wiek powinno mieć codzienny kontakt z książką.

Codziennie czytanie dziecku dla przyjemności jest czynnością prawdziwie magiczną, zaspokaja bowiem wszystkie potrzeby emocjonalne dziecka, znakomicie wspiera jego rozwój psychiczny, intelektualny i społeczny, jest jedną z najskuteczniejszych strategii wychowawczych, a przy tym przynosi dziecku ogromną radość i pozostawia cudowne wspomnienia. Ale to jeszcze nie koniec atutów głośnego czytania. Czynność ta jest łatwa, nie wymaga od nas, dorosłych, szczególnego przygotowania, jest przyjemna i inspirująca także dla czytającego, nic nie kosztuje, gdy korzystamy z biblioteki czy wymieniamy książki z innymi rodzicami, lub jest niedroga, gdy zaopatrujemy się w tanich księgarniach albo na wyprzedazach.

Głośne czytanie ma ogromne znaczenie dla zdrowia emocjonalnego dziecka. Dziecko, któremu codziennie czytamy, czuje się ważne i kochane. Buduje to jego mocne poczucie własnej wartości – wewnętrzną siłę i wiarę w siebie, które wpłyną na jakość jego życia co najmniej tak znacząco jak zdrowy kręgosłup czy zdrowe oczy. Codziennie głośne czytanie buduje mocną więź między rodzicem i dzieckiem. Wiąż z najbliższą osobą jest jedną z najważniejszych potrzeb rozwojowych dziecka, warunkiem, by mogło wyrosnąć na zdrowego emocjonalnie i dojrzałego człowieka. Jeżeli rodzice nie znajdują czasu dla dziecka, nieświadomie narażają całą jego przyszłość. Brak więzi z rodzicami w dzieciństwie jest niemal gwarancją ogromnych życiowych problemów, natomiast mocna i zdrowa więź z nimi daje na całe życie silny fundament oraz osłonę przed złymi wpływami, na które dziecko będzie odporniejsze, mając pewność rodzicielskiej miłości i czerpiąc z bogatych zasobów własnego intelektu i wiedzy, zdobytych dzięki czytaniu.

Kolejną grupę dobrodziejstw płynących z głośnego czytania stanowią korzyści językowe i umysłowe, które ściśle się łączą. Co jest najlepszą wizytówką każdego człowieka? Jego język. Używanie bogatego i pięknego języka, umiejętność prowadzenia

ciekawej konwersacji, łatwość publicznego wypowiedzenia się w sposób jasny, logiczny i obrazowy to atuty w życiu społecznym.

Dlaczego czytanie jest dzisiaj ważniejsze niż kiedykolwiek w przeszłości?

Duża liczba dzieci bez umiaru korzysta z komputera. Dla wielu z nich jest to najatrakcyjniejsza forma spędzania wolnego czasu. Żyjemy w cywilizacji komputerów, badania naukowe wykazują szkodliwość zdrowotną nadmiernego korzystania z komputerów, czy telewizji przez dzieci. Wiele programów, gier wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na przemoc.

Świat jest coraz bardziej skomplikowany, lawinowo przyrasta ilość informacji. Rozwój wiedzy i rynku pracy następuje coraz szybciej – ludzie, którzy nie czytają, mogą nie nadążać za tymi zmianami.

Czytanie jest więc swego rodzaju antidotum dla umysłu i psychiki dziecka przeciwko wielu niepożądanym wpływom ze strony współczesnej cywilizacji.

Głośne czytanie nie zastąpi jednak dziecku samodzielnego czytania. Specjaliści zajmujący się rozwojem dzieci i młodzieży w sposób szczególny podkreślają wpływ samodzielnego czytania na aktywizację pięciu obszarów kompetencyjnych: komunikacji, koncentracji, inteligencji emocjonalnej, emocji i odpoczynku.

Komunikacja

Czytanie rozwija słownictwo, uczy wyrażać myśli i rozumieć sposoby mówienia innych ludzi. Im bogatszy język, tym sprawniejsze wyrażanie własnego zdania, lepsza umiejętność werbalizowania uczuć i potrzeb. Przeczytane w książkach historie uczą dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych, odnajdywania zależności i wyciągania własnych wniosków. Jednym słowem, czytanie kształtuje umiejętność samodzielnego myślenia i formułowania myśli – kompetencje niezbędne do właściwego funkcjonowania społecznego.

Koncentracja

Obecnie psychologowie dziecięcy, wychowawcy, a także rodzice napotykać na coraz większe trudności w pracy z dzieckiem, co jest spowodowane brakiem umiejętności skupiania uwagi. Wynika to z rosnącej liczby bodźców, jaka otacza nas w codziennym życiu. Dzieci bywają niespokojne i nadmiernie pobudzone. Nieumiejętność skupienia się na rzeczach istotnych sprawia, że stają się niepewne siebie i trudno znoszą porażki. Ćwiczenie koncentracji uwagi to bardzo trudne zadanie, ale niezbędne do prawidłowego rozwoju intelektualnego.

Inteligencja emocjonalna

Samodzielne czytanie wymaga od dziecka podjęcia wysiłku oraz wytrwania w nim dla osiągnięcia celu, jakim jest przeczytanie książki do końca. Wyrabia w dziecku cierpliwość

i umiejętność oczekiwania na nagrodę odroczoną w czasie. Nagrodę tym większą, że osiągniętą wyłącznie własną pracą. Realizowanie przez dzieci zadań z tzw. odroczonym efektem wpływa pozytywnie na rozwój ich inteligencji emocjonalnej, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania psychicznego. Kształtuje postawę cierpliwości, skupienia i refleksji nad tym, co się robi.

Emocje

Treść książki często staje się pretekstem do rozmowy z rodzicami czy rówieśnikami na ważne dla dziecka tematy. Czytanie odpowiednich książek jest polecane jako forma leczenia psychoterapeutycznego dzieci nieśmiałych, nadmiernie agresywnych, z szeroko pojętymi trudnościami w rozwoju emocjonalno-społecznym. Książka może pomóc zarówno w poznaniu sytuacji, z którymi dziecko się nie zetknęło, jak też posłużyć za temat rozmowy o trudnych emocjach, których samo doświadcza. Czytanie uczy empatii i wrażliwości.

Odpoczynek

Są dzieci, które mają spore trudności ze zrelaksowaniem się, wyciszeniem i odpoczynkiem od nadmiaru stymulacji i wrażeń. Czytanie książek to jeden z najlepszych sposobów relaksu. Podróż w świat wyobraźni daje wytchnienie i tak potrzebną współczesnym dzieciom ciszę.

Nie ma wątpliwości, że czytanie jest niezbędne dla rozwoju dzieci. Na szczęście stanowi jedną z niewielu konieczności życiowych, która jest zarazem przyjemna. Sprzyja harmonijnemu rozwojowi intelektualnemu i emocjonalnemu oraz, co najważniejsze dla samego czytelnika, przynosi **mnóstwo frajdy!**

Jako rodzice **kibicujcie swoim dzieciom** w tej nauce. Spróbujcie traktować czytanie jak wartościową zabawę lub rozrywkę, którą przecież w gruncie rzeczy jest.

Nauczcie się uznawać za sukces każdą sytuację, w której wasze dziecko samo sięga po książkę: ogląda okładkę, ilustracje, czyta. Propagujcie takie zachowania, okazując zainteresowanie, rozmawiając z dzieckiem o tym, co właśnie obejrzało i przeczytało.

Pamiętajcie też, aby nigdy nie traktować czytania jak kary! Z praktyki zawodowej wiadomo, że niektórym rodzicom zdarza się, w odpowiedzi na złe zachowanie dziecka, stosować wariant kary „nie ma telewizji, komputera – będziesz czytać!”. Kto polubi coś, co musi robić za karę?

Kupując dzieciom zabawki edukacyjne i zapisując je na zajęcia mające rozwijać ich zainteresowania, pamiętajcie, że czytanie książek także zaspokaja wiele dziecięcych potrzeb, a nam rodzicom ułatwia życie.

Czytanie książek nie jest lekarstwem na wszystkie trudności dzieci w nauce, ale niewątpliwie jest jednym z najlepszych sposobów na ich uniknięcie. Pamiętajcie, **czytanie to także świetna zabawa!** Jak pisała Wisława Szymborska "czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła". Trzeba jednak zacząć czytanie od najwcześniejszych lat życia, by wciągnąć się w tę zabawę i czerpać z niej radość.

Podsumowując możemy powiedzieć, że:

- ✓ Czytanie jest umiejętnością niezbędną we współczesnym świecie.
- ✓ Odgrywa znaczącą rolę we wszystkich fazach rozwoju człowieka.
- ✓ Osoby, które opanują tę umiejętność i często sięgają po książki, lepiej radzą sobie w życiu.

Literatura:

Hazard P. – Książki dzieci i dorośli, Warszawa: PWN, 1998.

Papuzińska J. – Dziecięce spotkania z literaturą, Warszawa : Wydawnictwo Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, 2007.

Papuzińska J. - Książki, dzieci, biblioteka: z zagadnień upowszechniania czytelnictwa i książki dziecięcej, Warszawa: Fundacja "Książka dla Dziecka", 1992.

Skrobiszewska H. - Książki naszych dzieci czyli o literaturze dla dzieci i młodzieży, Warszawa : Wiedza Powszechna, 1971.

Opracowała: Elżbieta Wrzos

Referat wygłoszony podczas zebrania z rodzicami.